

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

ENHORN protiv ŠVEDSKE

(članak 5.)

Presuda od 25. siječnja 2005. godine

ČINJENICE

Podnositelj je švedski državljanin, Eie Enhorn, rođen 1947. godine. Podnositelj je homoseksualac. Godine 1994. otkriveno je da je zaražen HIV virusom i da ga je prenio 19. godišnjaku s kojim je prvi puta imao spolni odnos 1990. godine.

Dana 2. veljače 1995. godine okružni medicinski službenik, podnio je okružnom Upravnom sudu (lansratten) prijedlog za podizanje sudskog naloga kojim će podnositelj tri mjeseca biti zadržan u obveznoj bolničkoj izolaciji, sukladno članku 38. Zakona o zaraznim bolestima iz 1988. godine.

Presudom od 16. veljače 1995. godine utvrđeno je da podnositelj nije poštivao mjere koje je preporučio okružni medicinski službenik sa ciljem sprječavanja širenja HIV infekcije, okružni Upravni sud naredio je zadržavanje podnositelja u obveznoj izolaciji do tri mjeseca, sukladno članku 38. Zakona iz 1988. godine.

Nakon toga, odluke o produživanju lišavanja slobode donošene su u kontinuitetu svakih šest mjeseci do 12. prosinca 2001. godine- Budući da se podnositelj skrivao nekoliko puta, njegovo stvarno lišavanje slobode trajalo je od 16. ožujka 1995. do 25. travnja 1995., 11. lipnja 1995. do 27. rujna 1995., 28. svibnja 1996. do 6. studenog 1996., 16. studenog 1996. do 26. veljače 1997., od 26. veljače 1999. do 12. lipnja 1999. - ukupno, gotovo godinu i pol.

Dana 12. prosinca 2001. godine okružni Upravni sud je odbio dalje produžiti zahtjev za produžavanjem sudskog naloga jer je podnositeljevo mjesto boravka bilo nepoznato, te zbog toga nisu postojale dostupne informacije o njegovom ponašanju, zdravstvenom stanju i dr. Čini se da je od 2002. godine podnositeljevo mjesto boravka poznato, no da je nadležni okružni medicinski službenik ocijenio da ne postoje osnove da se podnositelja stavlja u izolaciju protiv njegove volje.

PRIGOVOR

Podnositelj prigovara da nalog za obveznu izolaciju te smještaj u bolnicu protiv njegove volje predstavlja povredu članka 5. stavka 1. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Prihvativši da je podnositelj bio zadržan temeljem švedskog prava, Sud je nastavio ocjenjivati je li podnositeljevo lišavanje slobode odgovaralo "zakonitom lišenju slobode osobe radi sprječavanja širenja zaraznih bolesti", u smislu članka 5. stavka 1.(e) Konvencije.

Slijedom ograničenog broja neposredno primjenjive prakse, bilo je potrebno utvrditi koji su mjerodavni kriteriji da bi se utvrdilo je li takvo zadržavanje u skladu sa načelom razmjernosti i zahtjevom da niti jedno zadržavanje ne smije biti arbitrarno.

Sud je utvrdio da su osnovni kriteriji za ocjenu "zakonitosti" zadržavanja osobe "zbog sprječavanja širenja zaraznih bolesti"; je li širenje zarazne bolesti opasno za javno zdravlje ili sigurnost; je li zadržavanje zaražene osobe jedina mjera zaštite širenja bolesti, s time da su manje stroge mjere bile uzete u obzir i ocijenjene kao nedovoljne da bi se zaštitio javni interes. Kad ti kriteriji nisu više ispunjeni, osnova za lišavanje slobode prestaje postojati.

U ovom slučaju, nedvojbeno je da je prvi kriterij ispunjen, i da je HIV virus bio, i još uvijek je opasan za javno zdravlje i sigurnost.

Zbog toga je bilo potrebno ocijeniti je li se podnositeljevo zadržavanje moglo smatrati krajnjom mjerom radi zaštite širenja virusa, budući da su manje stroge mjere uzete u obzir ali ocijenjene kao nedovoljne za zaštitu javnog interesa.

Sud je utvrdio da Vlada nije dostavila niti jedan primjer manje stroge mjere koja bi bila uzeta u obzir u razdoblju od 16. veljače 1995. do 12. prosinca 2001., te da je ustanovljeno da ta mjera nije dovoljna za zaštitu javnog interesa.

Između ostalih stvari, unatoč činjenici da je podnositelj bio i slobodan u razdoblju od 16. veljače 1995. do 12. prosinca 2001., ne postoji dokaz ili indikacija da je tijekom tog razdoblja prenio HIV virus bilo kome ili da je imao seksualne odnose bez da je prethodno izvijestio partnera da ima virus, ili da nije koristio kondom, ili da je imao bilo kakve seksualne odnose u tom smislu.

U takvim okolnostima, Sud je utvrdio da obvezna izolacija podnositelja nije bila krajnja mjera kako bi ga se spriječilo da širi HIV virus nakon što su manje stroge mjere uzete u obzir i utvrđeno je da su nedovoljne za zaštitu javnog interesa. Štoviše, produžujući na razdoblje od sedam godina nalog za obveznu izolaciju podnositelja, sa posljedicom da je bio smješten u bolnicu bez svoje volje preko, ukupno jednu i pol godinu, vlasti su propustile uspostaviti pravičnu ravnotežu između potrebe da osiguraju sprječavanje širenja HIV virusa i podnositeljevog prava na slobodu.

PRAVIČNA NAKNADA I TROŠKOVI

Podnositelju je dosuđena naknada nematerijalne štete u iznosu od 12.000 EUR te iznos troškova postupka od 2.083 EUR.